

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ЛІСОМАТЕРІАЛИ КРУГЛІ ЛИСТЯНІ

Класифікація за якістю
Частина 3. Ясен, клен та явір
(EN 1316-3:1997, IDT)

ДСТУ EN 1316-3:2005

БЗ № 7 – 2005/491

Київ
ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ
2007

ПЕРЕДМОВА

1 ВНЕСЕНО: Технічний комітет України зі стандартизації лісових ресурсів «Лісові ресурси» (ТК 18)

ПЕРЕКЛАД І НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ РЕДАГУВАННЯ: **А. Білим; Г. Гільченко; В. Дерев'янку; Н. Діанова** (науковий керівник); **С. Кривов'язий; І. Шурута**

2 НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Держспоживстандарту України від 2 вересня 2005 р. № 239 з 2007–01–01, зі зміною дати чинності згідно з наказом № 82 від 11 квітня 2007 р.

3 Національний стандарт ДСТУ EN 1316-3:2005 ідентичний з EN 1316-3:1997 Hardwood round timber — Qualitative classification — Part 3: Ash and maples and sycamore (Лісоматеріали круглі листяні. Класифікація за якістю. Частина 3. Ясен, клен та явір) і включений з дозволу CEN, rue de Stassart 36, B-1050 Brussels. Усі права щодо використання Європейських стандартів у будь-якій формі і будь-яким способом залишаються за CEN та її Національними членами, і будь-яке використання без письмового дозволу Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики (ДССУ) заборонено

Ступінь відповідності — ідентичний (IDT)
Переклад з англійської (en)

4 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

Право власності на цей документ належить державі.
Відтворювати, тиражувати і розповсюджувати його повністю чи частково
на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу заборонено.
Стосовно врегулювання прав власності треба звертатися до Держспоживстандарту України

Держспоживстандарт України, 2007

ЗМІСТ

	с.
Національний вступ	IV
Вступ	IV
1 Сфера застосування	1
2 Нормативні посилання	1
3 Терміни та визначення понять	2
4 Класифікація за якістю	2
4.1 Правила сортування	2
4.2 Позначення класів	2
4.3 Ознаки, що враховують під час сортування	2
4.4 Таблиці норм сортування	3

НАЦІОНАЛЬНИЙ ВСТУП

Цей стандарт є тотожний переклад EN 1316-3:1997 Hardwood round timber — Qualitative classification — Part 3: Ash and maples and sycamore (Лісоматеріали круглі листяні. Класифікація за якістю. Частина 3. Ясен, клен та явір).

Технічний комітет, відповідальний за цей стандарт, — ТК 18 «Лісові ресурси».

Стандарт містить вимоги, які відповідають чинному законодавству.

Цей стандарт не замінює чинних в Україні стандартів.

До стандарту внесено такі редакційні зміни:

— слова «цей європейський стандарт» замінено на «цей стандарт»;

— структурні елементи стандарту: «Титульний аркуш», «Передмову», «Зміст», «Національний вступ» та «Бібліографічні дані» — оформлено відповідно до вимог національної стандартизації України;

— до розділу 2 «Нормативні посилання» долучено «Національне пояснення» та «Національну примітку», які виділено рамкою;

— з «Передмови» до EN 1316-3:1997 у «Вступ» до цього стандарту взято те, що безпосередньо стосується цього стандарту.

Копії стандартів EN, на які є посилання в цьому стандарті, можна отримати в Головному фонді нормативних документів.

ВСТУП

Цей стандарт є одним із серії стандартів, що стосуються хвойної та листяної деревини круглого лісоматеріалу.

Інші стандарти цієї серії:

EN 1316-1 Hardwood round timber — Qualitative classification — Part 1: Oak and beech (Лісоматеріали круглі листяні. Класифікація за якістю. Частина 1. Дуб і бук)

EN 1316-2 Hardwood round timber — Qualitative classification — Part 2: Poplar (Лісоматеріали круглі листяні. Класифікація за якістю. Частина 2. Тополя).

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ЛІСОМАТЕРІАЛИ КРУГЛІ ЛИСТЯНІ

Класифікація за якістю
Частина 3. Ясен, клен та явір

ЛЕСОМАТЕРИАЛЫ КРУГЛЫЕ ЛИСТВЕННЫЕ

Классификация по качеству
Часть 3. Ясень, клен и явор

HARDWOOD ROUND TIMBER

Qualitative classification
Part 3. Ash and maples and sycamore

Чинний від 2008-01-01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей стандарт встановлює класифікацію за якістю та позначення класів заготовленого круглого лісоматеріалу ясеня (*Fraxinus excelsior*) та кленів, що представлені у вигляді довгомірних лісоматеріалів або колод.

Класифікація описує класи якості круглого лісоматеріалу, майбутнє використання яких невідоме.

Класифікацію застосовують для кленів таких порід: *Acer pseudoplatanus*, *Acer platanoides*, *Acer campestre*.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Цей стандарт містить положення з інших публікацій через датовані й недатовані посилання. Ці нормативні посилання наведено у відповідних місцях тексту, а перелік публікацій наведено нижче. У разі датованих посилань пізніші зміни чи перегляд будь-якої з цих публікацій стосуються цього стандарту тільки в тому випадку, якщо їх уведено разом зі змінами чи переглядом. У разі недатованих посилань треба користуватися останнім виданням відповідної публікації.

EN 844-1 Round and sawn timber — Terminology — Part 1: General common terms relating to round and sawn timber

EN 844-2 Round and sawn timber — Terminology — Part 2: General terms relating to round timber

EN 844-8 Round and sawn timber — Terminology — Part 8: Terms relating to features of round timber

prEN 1309:1994 Round and sawn timber — Method of measurement of dimensions¹⁾

EN 1310 Round and sawn timber — Method of measurement of features

EN 1311 Round and sawn timber — Method of measurement of biological degradations.

¹⁾ EN 1309 поділений на дві частини: частина 1 стосується пиломатеріалів; частина 2 — круглих лісоматеріалів.

НАЦІОНАЛЬНЕ ПОЯСНЕННЯ

EN 844-1 Лісоматеріали круглі та пиляні. Термінологія. Частина 1. Основні терміни, загальні для круглих та пиляних лісоматеріалів

EN 844-2 Лісоматеріали круглі та пиляні. Термінологія. Частина 2. Основні терміни, що стосуються круглих лісоматеріалів

EN 844-8 Лісоматеріали круглі та пиляні. Термінологія. Частина 8. Терміни, що стосуються властивостей пиломатеріалів

prEN 1309:1994 Лісоматеріали круглі та пиляні. Метод вимірювання розмірів

EN 1310 Лісоматеріали круглі та пиляні. Метод вимірювання параметрів

EN 1311 Лісоматеріали круглі та пиляні. Метод вимірювання біологічних пошкоджень.

Національна примітка

В Україні чинний ДСТУ prEN 1311:2001 Лісоматеріали конструкційні. Визначення характеристичних значень механічних властивостей та щільності (prEN 1311:2000, IDT).

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому стандарті вжито терміни та визначення понять, які наведені в EN 844-1, EN 844-2 та EN 844-8.

4 КЛАСИФІКАЦІЯ ЗА ЯКІСТЮ

4.1 Правила сортування

Кожна колода, довгомірні лісоматеріали або комбіновані лісоматеріали з умовною позначкою для поділу класифікують згідно з їх розмірами та зовнішнім виглядом, кількістю та розповсюдженням специфічних вад.

4.2 Позначення класів

Стандартизоване позначення класів містить 3 символи, відокремлені тире:

— перший та другий символ — початкове скорочення та перші літери назви виду по-латині;

— третій символ вказує клас якості.

4.2.1 Ясен (*Fr*)

Класифікація ясена передбачає чотири класи якості:

— Fr—A — найвищий клас якості;

— Fr—B — нормальний клас якості;

— Fr—C — менш цінний клас якості;

— Fr—D — клас якості, до якого належать колода, довгомірні лісоматеріали або комбіновані лісоматеріали, що не можуть бути віднесені до вищезазначених класів якості.

Для всіх ознак у класі якості Fr—D понад 40 % об'єму деревини повинні бути придатні до застосування.

4.2.2 Клену (*Ac*)

Класифікація кленів передбачає чотири класи якості:

— Ac—A — найвищий клас якості;

— Ac—B — нормальний клас якості;

— Ac—C — менш цінний клас якості;

— Ac—D — клас якості, до якого належать колода, довгомірні лісоматеріали або комбіновані лісоматеріали, що не можуть бути віднесені до вищезазначених класів якості.

Для всіх ознак у класі Ac—D понад 40 % об'єму деревини повинні бути придатні до застосування.

4.3 Ознаки, що враховують під час сортування

У таблицях 1 і 2 наведено ознаки, що їх враховують, і повинні вимірюватися згідно з prEN 1309, EN 1310 та EN 1311.

Обмеження дозволених ознак кожного класу наведені в таблиці 1 та 2.

Колода, довгомірні лісоматеріали або комбіновані лісоматеріали повинні бути занижені в класі якості, якщо вони не відповідають вимогам будь-якої з характеристик.

Довжина і діаметр повинні бути виміряні, використовуючи метод, зазначений у prEN 1309.

4.4 Таблиці норм сортування

Таблиця 1 — Норми сортування для ясена

Ознаки ¹⁾	Клас			
	Fr—A	Fr—B	Fr—C	Fr—D
Мінімальні розміри				
мінімальна довжина, м	3 ²⁾	3 ²⁾	2 ²⁾	без обмежень
мінімальний серединний діаметр без кори, см	40 ²⁾	35 ²⁾	20 ²⁾	без обмежень
Відкриті здорові сучки	не дозволено	Σ макс. ≤ 150 мм/3 м і діаметр < 60 мм	Σ макс. ≤ 150 мм/2 м	дозволено
Відкриті гнілі сучки	не дозволено	не дозволено	Σ макс. ≤ 80 мм/2 м	дозволено
Зарослі сучки (здуття)	не дозволено	не дозволено	макс. 1 здуття/2 м	дозволено
Зміщена серцевина, %	< 10	< 20	дозволено	дозволено
Проста кривизна, см/м	≤ 3	≤ 4	дозволено	дозволено
Прості серцевинні тріщини	дозволено в середині на 1/3 діаметра	дозволено в середині на 1/2 діаметра	дозволено	дозволено
Зіркоподібні тріщини	не дозволено	дозволено в середині на 1/5 діаметра	дозволено в середині на 1/3 діаметра	дозволено
Тріщини усихання	не дозволено	не дозволено	дозволено	дозволено
Червоточини	не дозволено	не дозволено	не дозволено	дозволено
Гнилизна	не дозволено	не дозволено	не дозволено	дозволено
Бурі плями	не дозволено	не дозволено ²⁾	дозволено	дозволено
Буре ядро	≤ 20 % діаметра поперечного перерізу ³⁾	≤ 30 % діаметра поперечного перерізу ⁴⁾	дозволено	дозволено
¹⁾ Обмеження за такими ознаками повинні бути обумовлені контрактом: овальність, нахил волокна, рози, пагони водяні, бокові тріщини. ²⁾ За винятком пунктів, обумовлених контрактом. ³⁾ Підклас Fr—A дозволяє 100 % буре ядро. ⁴⁾ Підклас Fr—B дозволяє 100 % буре ядро.				

Таблиця 2 — Норми сортування для кленів

Ознаки ¹⁾	Клас			
	Ac—A	Ac—B	Ac—C	Ac—D
Мінімальні розміри мінімальна довжина, м мінімальний серединний діаметр без кори, см	3 ¹⁾ 35 ¹⁾	3 ¹⁾ 30 ¹⁾	2 ¹⁾ 20 ¹⁾	без обмежень без обмежень
Відкритий здоровий сучок	Σ макс. ≤ 150 мм/3 м	Σ макс. ≤ 150 мм/3 м і діаметр < 60 мм	Σ макс. ≤ 150 мм/2 м	дозволено
Відкритий гнилий сучок	не дозволено	не дозволено	Σ макс. ≤ 80 мм/2 м	дозволено
Зарослі сучки (здуття)	не дозволено	не дозволено	макс. 1 здуття/2 м	дозволено
Зміщена серцевина, %	≤ 10	≤ 20	дозволено	дозволено
Проста кривизна, см/м	≤ 3	≤ 4	дозволено	дозволено
Прості серцевинні тріщини	дозволено в середині на 1/3 діаметра	дозволено в середині на 1/2 діаметра	дозволено	дозволено
Зіркоподібні тріщини	не дозволено	дозволено в середині на 1/5 діаметра	дозволено в середині на 1/3 діаметра	дозволено
Гнилизна	не дозволено	не дозволено	не дозволено	дозволено
Буре ядро	не дозволено	не дозволено	дозволено в середині на 1/3 діаметра	дозволено

¹⁾ Окрім пунктів, передбачених у контракті.

УКНД 79.040

Ключові слова: лісоматеріали, листяна деревина, круглі лісоматеріали, класифікація, якість, клен, ясен.

Редактор **О. Чихман**
Технічний редактор **О. Марченко**
Коректор **Т. Калита**
Верстальник **Т. Шишкіна**

Підписано до друку 12.07.2007. Формат 60 × 84 1/8.
Ум. друк. арк. 0,93. Зам. Ціна договірна.

Відділ редагування нормативних документів ДП «УкрНДНЦ»
03115, м. Київ, вул. Святошинська, 2